

FILOLOGIA CATALANA (curs 2000-2001)

ASSIGNATURA

Història de la llengua catalana I i Història de la segona llengua

Crèdits teòrics

4

crèdits pràctics

1

Total crèdits

5

Cicle

1

Tipus d'assignatura

obligatòria

semestral

DESCRIPCIÓ GENERAL, OBJECTIUS I REQUISITS PREVIS

El curs Història de la llengua catalana (I) ofereix una panoràmica històrica del català que adopta com a punt de vista principal el de tipus extern o social (aparició del català, expansió i contracció de la llengua en el territori i en l'ús dels documents i de les persones i grups, etc.) i secundàriament, l'intern (evolució de la llengua des del llatí vulgar).

A la fi del curs, els estudiants hauran de saber donar compte dels principals esdeveniments i explicacions que ofereix la història del català, des del substrat i el llatí vulgar fins al segle XX; amb tot, es posarà l'èmfasi en la història del català fins a l'any 1500, aproximadament.

ESBÓS DEL TEMARI

I. La formació del domini lingüístic català. Emmarcament històric general. Dialectes constitutius i dialectes consecutius. Dialectologia històrica. L'expansió del català durant el segle XIII: Regnes de Mallorca, València i Múrcia. Llengües i dialectes en contacte als nous dominis: el mossàrab. El català colonial. L'expansió catalana per la Mediterrània central i oriental: l'Alguer. La frontera lingüística i els seus reajustaments al llarg de la història.

II. Els fonaments lingüístics: El català, llengua romànica. El llatí vulgar. La doble filiació del català: llengua romànica i llengua indoeuropea. Llengües en contacte amb el llatí de la Tarraconense: el substrat preromà. El llatí de la Tarraconense.

III. Del llatí al català: el 'naixement' d'una llengua. Llatí altomedieval i protocatalà. La consciència de parlar 'vulgar'. El català preliterari. Primers textos en català: El llibre jutge i les Homilies d'Organyà. Llengües en contacte amb el protocatalà i amb el català medieval: llengües germàniques i àrab, aragonès, castellà i occità. Escriptura i pronunciació en català antic. Morfologia i sintaxi del català antic. Ramon Llull i el català literari.

IV. La llengua literària a la fi de l'edat mitjana: El català clàssic. La Cancelleria i l'estandardització del català medieval. La llengua literària del segle XV. Variació lingüística. Cristal·lització de dialectes. Els noms i la unitat de la llengua. Els orígens de la "Decadència". Diferències regionals. La preocupació per la llengua: les Regles d'esquivar vocables i el Liber elegantiarum.

V. Secundarització, repressió i redreçament de la llengua (1500-1978). Els usos de la llengua. El llemosinisme. Les apologies de la llengua. La secundarització de la llengua (segles XVI, XVII). La repressió de la llengua (segles XVIII, XIX). La Renaixença. La reforma fabriana. Normativització i normalització. La repressió de la llengua durant el franquisme.

BIBLIOGRAFIA ESSENCIAL

[Carles Duarte]: COM / ensenyar català als adults, núm. extra 6 (1992) (Barcelona: Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya): Curs d'història de la llengua catalana.

Josep Maria Nadal & Modest Prats: Història de la llengua catalana (Barcelona: Edicions 62, 1982 -), I (1982): Dels inicis al segle XV; II (1997): El segle XV.

Manuel Sanchis Guarner: Aproximació a la història de la llengua (Estella?: Salvat, 1980 -), vol. I: Creixença i esplendor.

FORMA D'AVAUACIÓ

L'examen constarà de dues parts, cadascuna de les quals valdrà la meitat de l'examen. La primera constarà d'una trentena de preguntes tipus test; la segona seran sis preguntes, cadascuna de les quals constarà d'una part de tria entre diverses opcions i d'una part que raonarà, en l'espai màxim de cinc línies la tria feta.